

Naturskyddsföreningens vindbruksplan för Dalsland

Edsbygdens Naturskyddsförening
Färgelanda Naturskyddsförening
Nordals Naturskyddsförening
Skogsdals Naturskyddsförening
Vänersborgs Naturskyddsförening
Åmålsbygdens Naturskyddsförening
Dalslands Ornitologiska Förening

Kontaktpersoner:

Dals-Ed: Hans-Göran Sandqvist	0531 34060
Bengtstors: Ingvar Arvidsson	0531 32178
Färgelanda: Barbara Sandell	0528 70093
Mellerud: Christer Johansson	0703 799784
Vänersborg: Tomas Ögren	0521 10715
Åmål: Roger Gran	0532 43021
Ornitologerna: Björn Höök	073 713 99 08

Naturorganisationerna i Dalsland är positiva till en vindkraftutbyggnad i landskapet. Utbyggnaden måste dock ske efter omsorgsfull planering och med full politisk enighet om att endast de områden som redovisas i en slutlig, fastställd vindbruksplanen är aktuella för vindkraftparker. Dessa områden ska ha bra vindförhållanden och exploatering ska kunna ske utan att stora naturvärden skadas. Riktlinjer vad gäller buller och skuggning för boende ska följas.

I denna vindkraftplan, framtagen gemensamt av Naturskyddsföreningens kretsar i Dalsland, föreslår vi att vindkraftparker tillåts i fyra områden. Exploatering av dessa områden för vindkraft skulle innebära att Dalsland, i förhållande till landskapets yta, med bred marginal tar sitt ansvar för att de nationella målen för vindkraftutbyggnad kan nås.

Vår plan visar alltså, att det finns mycket goda möjligheter att bygga den vindkraft som behövs utan att offra stora naturvärden. Att lokalisera vindkraft till känsliga naturområden är alltså inte nödvändigt. Det skapar onödiga konflikter, som fördröjer omställningen av vårt energisystem och komprometterar vindkraften som miljövänlig energikälla.

Dalsland i juni 2010

Edsbygdens Naturskyddsförening

Färgelanda Naturskyddsförening

Skogsdals Naturskyddsförening, Bengtsfors

Nordals Naturskyddsförening, Mellerud

Vänerns Naturskyddsförening

Åmålsbygdens Naturskyddsförening

Dalslands Ornitologiska Förening

Mål för vindkraftutbyggnaden

Omställningen av Sveriges energisystem till förnybara energikällor är angelägen. Rätt utnyttjad är vindkraften en energikälla med jämförelsevis liten miljöpåverkan. Den bör därför få en betydande roll i vår framtida energiförsörjning.

Riksdagen har satt upp som planeringsmål att det år 2030 ska vara möjligt att bygga vindkraft för en elproduktion om 30 TWh i Sverige. Energimyndigheten har satt upp samma mål redan för 2020, och säger dessutom att 20 TWh ska vara landbaserad vindkraft och 10 TWh havsbaserad.¹ Dessa mål är rimliga utgångspunkter för den planering av vindkraftlokalisering som nu pågår i dalslandskommunerna.

Förutsättningar för vindkraft i Dalsland

Det finns inga naturgivna förutsättningar som kan motivera en koncentration av vindkraftutbyggnad till Dalsland. Förutsättningarna är inte bättre än på andra håll i landet.

Områden av riksintresse för vindkraft (röda) 2008, enligt Energimyndigheten.

1) Energimyndighetens hemsida: www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Framjande-av-vindkraft/Mal-och-forutattningar.

Det finns bara fyra små områden av riksintresse för vindkraft i Dalsland (*se karta föregående sida*). Det är ändå rimligt att Dalslandskommunerna ska ta sin del av ansvaret för landets energiförsörjning och tillåta vindkraftutbyggnad i minst samma utsträckning som andra delar av landet måste göra för att 30 TWh-målet ska kunna nås.

Lokalisering av vindkraft i Dalsland

Vindkraftverk påverkar miljön på flera sätt. Vägar och kraftledningar till verken innebär fysiska ingrepp i miljön som kan skada naturvärden och som alltid innebär fragmentering. Det är väl belagt att fåglar dödas av rotorbladen, vilket särskilt måste beaktas i områden med flyttfågelsträck. Verk av den storlek som byggs i dag är runt 200 meter höga, vilket innebär att landskapsbilden påverkas över mycket stora områden. Detta är särskilt känsligt i en region där turismen är av stor och växande betydelse, och där basen för turistnäringen är bilden av "vildmark" och vacker, orörd natur.

Vindkraftparker och enskilda vindkraftverk ska lokaliseras så att negativa miljöeffekter och konflikter med andra intressen begränsas så långt möjligt. Obrutna naturområden och områden med höga naturvärden ska inte exploateras. Störningar på landskapsbilden som kan skada möjligheterna att utveckla Dalslands turistnäring måste undvikas.

Vindkraftparker ska i första hand lokaliseras till områden som redan är präglade eller störda av exploatering, till exempel i närheten av större vägar.

Med utgångspunkt från dessa principer har vi identifierat fyra områden som lämpliga för etablering av vindkraft i Dalsland (*se tabell*).

Område D3, F3 och F6 i Dals-Ed och Färgelanda kommuner finns med i det förslag till vindbruksplan för Dalsland som ställdes ut 26 april 2010. Uppgifterna om hur många vindkraftverk som ryms i dessa områden är hämtade från planen.

Område Å3 och Å4 i Åmåls kommun fanns med i samrådsversionen av dalslandskommunernas vindbruksplan, men har tagits bort i utställningsversionen. Skälet var att de varför sig var mindre än två kvadratkilometer och därför inte lämpliga för vindkraftparker. Enligt vår mening ligger de båda områdena så nära varann att de sammantaget kan betraktas som ett område, som därmed får tillräcklig storlek. Området möter i övrigt de kriterier som vi satt upp. Med den avgränsning området har i samrådsupplagan av planen skulle det rymma minst 18 vindkraftverk. Beräkningen bygger på en schablon från Energimyndigheten, enligt vilken det ryms 3 - 4 stora vindkraftverk per km².²

Ytterligare ett område i Vänersborgs kommun, Skomakaremossen, som delvis ligger i Dalsland, är enligt vår mening godtagbart utifrån de kriterier vi redovisat här. Det har dock inte tagits med i de följande beräkningarna.

Utanför dessa anvisade områden bör ingen etablering av vindkraftparker eller enskilda större vindkraftverk tillåtas, med undantag för mindre gårdsverk med tornhöjd på upp till 30 meter i anslutning till bebyggelse.

Vindkraft på Dalboslätten

Melleruds kommun är redan i dag en av de kommuner i landet som har mest vindkraft, vilket beror på en i praktiken oreglerad utbyggnad på Dalboslätten. Mellerudsdelen av Dalboslätten rymmer för närvarande 23 verk, och tillstånd har getts för ytterligare 11. Det är inte rimligt att denna förtätning fortsätter utan en samlad bedömning av konsekvenserna för befolkning, landskap och naturmiljö. En särskild vindbruksplan för Dal-

2) Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/amnen/samhallsplanering

Område	Kommun	Beteckning	Antal verk
Åmåls miljöstation	Åmål	Å3+Å4	18
Töftedal	Dals-Ed	D2	29
Runserud/Vattneböle	Färgelanda	F3	7
Ellenö	Färgelanda	F6	9

bosläppen bör tas fram, där redan byggda och beviljade vindkraftverk redovisas samlat. Riktlinjer för avstånd till bostäder, vägar och järnvägar måste fastställas. Störningar i form av buller och skuggning måste bedömas med utgångspunkt från den samlade effekten av alla vindkraftverk inom ett område. Den nuvarande prövningen av varje enskilt verk för sig innebär att de ackumulerade effekterna inte beaktas. I avvaktan på en samlad planering för Dalbosläppen bör ingen ytterligare utbyggnad av vindkraft tillåtas.

Dalbosläppen bör framgent betraktas som en vindkraftpark och tillstånd enligt miljöbalken bör krävas för ytterligare etableringar.

Tabell. Områden med goda förutsättningar för vindkraft i Dalsland. Beteckningarna på områdena och uppgifter om antal vindkraftverk är hämtade ur kommunernas vindbruksplaner.

Hur mycket vindkraft rymmer Dalsland?

Enligt Energimyndigheten behövs 3 000-6 000 vindkraftverk (beroende på effekt) för att nå 30 TWh-målet,³ vilket alltså innebär att man räknar med verk som producerar 5 000 - 10 000 MWh per år. I de vindkraftparker som planeras och byggs i dag är verk med en effekt på omkring 2 MW standard. Sådana verk beräknas producera 6 000 MWh per år.⁴ Det behövs 5 000 vindkraftverk av den storleken i Sverige för att nå målet 30 TWh. Om man utgår från Energimyndighetens fördelning mellan land- och havsbaserad vindkraft skulle omkring 2 800 av dem ligga på land.

Enligt en schablon från Energimyndigheten rymms 3 - 4 stora vindkraftverk per kvadratkilometer.⁵ Det innebär att det totala markbehovet för 2 800 vindkraftverk är 700 - 930 km².

Dalsland omfattar knappt en procent av Sveriges totala landyta.⁶ Det betyder att Dalsland proportionellt skulle ge utrymme för 28 stora vindkraftverk. Det kan dock finnas skäl att hävda att en större del av vindkraften än vad som är proportionellt i förhållande till ytan bör lokaliseras till södra Sverige. Dels sker större delen av elförbrukningen här, dels är stora områden i Norrlands inland otillgängliga och ligger långt från det befintliga kraftnätet.

De fyra områden som anvisas i denna plan rymmer enligt kommunernas vindbruksplaner sammanlagt 63 vindkraftverk.

Till detta bör läggas den redan befintliga vindkraften. De 23 verk som finns på Dalbosläppen är i många fall mindre än de som byggs i dag. De har en sammanlagd effekt om 24,6 MW⁷, vilket motsvarar omkring 12 verk i 2 MW-klassen. Tillstånd har getts för ytterligare 11 vindkraftverk på Dalbosläppen.

3) Energimyndighetens hemsida.

4) Stena Renewable: Samrådsunderlag för vindkraft vid Granan, Vänersborgs och Melleruds kommuner, Västra Götalands län. 2009-03-17

5) Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/amnen/samhallsplanering

6) Arealuppgifter från Bra Böckers lexikon.

7) Statistik från Energimyndigheten. Avser 2008.

Vid exploatering av de områden som anvisas i denna plan skulle alltså Dalsland rymma runt 85 (63+23) vindkraftverk i storleksordningen 2 MW. Elproduktionen skulle bli 0,5 TWh per år, vilket motsvarar 2,5 procent av det totala nationella planeringsmålet för landbaserad vindkraft år 2020.

Om andra delar av landet upplät proportionell sett lika stor del av sin landyta för vindkraftparker skulle den totala elproduktionen från landbaserad vindkraft bli omkring 50 TWh per år, alltså mer än dubbla planeringsmålet och motsvarande närmare en tredjedel av Sveriges totala elproduktion.⁸

8) Energiläget i siffror 2009. Energimyndigheten.

